

Голас Радзімы

Красноармейская 9
Библиотека им. Ленина

№ 18 (1178)

МАЙ 1971 г.

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

ГОД ВЫДАННЯ 16-ТЫ

ЦАНА 2 КАП.

З ПРАЎДАЙ ДА ЛЮДЗЕЙ

«Я і ўся мая сям'я шлём гаворачае прывітанне з Аўстраліі рэдактару і работнікам рэдакцыі газеты «Голас Радзімы». Мы вам шчыра дзякуем за вазшы клопаты аб нас і за газету. Мы яе рэгулярна атрымліваем і з вялікім задавальненнем чытаем на беларускай мове. Тое, што вы пішаце пра Беларусь і пісалі пра мой родны горад Слонім, — усё праўда. Я гэта ўбачыла сваімі вачыма, калі прыязджала ў госці на Радзіму...»

Так напісала ў рэдакцыю наша зямлячка Ганна Захарэвіч. Словы ўдзячнасці за праўдзівую інфармацыю аб родным краі нам часта выказваюць суайчыннікі з Амерыкі, Англіі, Канады, Бельгіі, якія мелі магчымасць параўнаць прачытанае з убачаным.

Пісаць толькі праўду, апераўна і дакладна інфармаваць грамадства аб шматгранных баках паўсядзённага жыцця — непарушны закон усёй савецкай прэсы. Нездарма самая маваая і самая папулярная наша газета называецца «Правда». Дзень яе заснавання Уладзімірам Ільічам Леніным — 5 мая 1912 года — цяпер штогод адзначаецца як Дзень друку. Гэта свята журналістаў і работнікаў выдавецтваў, паліграфістаў і распаўсюджвальнікаў друку, а таксама кожнага, хто не абыходзіцца без газеты, часопіса, кнігі.

Задачы нашай прэсы адпавядаюць галоўным задачам раз-

віцця грамадства. Таму кожная савецкая газета, усе журналісты з'яўляюцца прапагандыстамі перадавых ідэй, арганізатарамі людзей на паспяховае выкананне планаў развіцця эканомікі, культуры, навукі, накіраваных на павышэнне матэрыяльнага дабрабыту і культурнага ўзроўню народа. Яны падтрымліваюць, папулярныя ўсё лепшае і прагрэсіўнае, асуджаюць і крытыкуюць усё дрэннае, адмоўнае. Інакш кажучы, у цэнтры ўвагі газет і часопісаў знаходзяцца чалавек і грамадства з іх разнастайнымі жыццёвымі інтарэсамі. Калі, напрыклад, мы возьмем любую газету — «Правду» або «Звязду», «Советскую Белоруссию» ці «Віцебскі рабсчы» — то ўбачым, што на іх старонках асноўнае месца адведзена навінам з гарадоў і вёсак, матэрыялам на тэмы эканомікі, культуры, маралі, нарысам аб людзях, крытычным карэспандэнцыям і г. д. У нашых газетах няма месца для крыклівасці, сенсацыйнасці, смакавання злачынстваў, плётак — усяго таго, што ўласціва прэсе манополій, якая зацікаўлена адцягнуць увагу працоўных ад важнейшых сацыяльных і палітычных пытанняў.

Савецкая прэса — рэальнае ўвасабленне канстытуцыйна гарантаванага права на свабоду слова. Ім карыстаюцца штодзённа сотні і тысячы беларускіх грамадзян. Прывядзём для прыкладу некалькі загалоўкаў і прозвішчаў са свежых ста-

ронак «Звязды», якія засведчаць, хто і аб чым піша ў сваіх артыкулах і карэспандэнцыях: «Мая асабістая адказнасць» — артыкул старшыні калгаса з Міёрскага раёна П. Кандрашова, «Будаваць з перспектывай» — карэспандэнцыя дэпутата Мазырскага райсавета І. Анкудовіча, «Праблемы сацыялогіі» — выступленне гродзенскага вучонага Г. Марціросова, «Чаму пустуюць кватэры?» — пісьмо рабочага Мінскага аўтазавода П. Пятроўскага, «Крыўда далёкай вёскі» — артыкул журналіста П. Сушко. Кожны з гэтых аўтараў выносіць на суд грамадства свае думкі, прапановы, заўвагі, ясна ўсведамляючы, што яго голас будзе пачуты і сярод грамадскасці, і ў дзяржаўных ці партыйных установах.

Праўдзівасць прэсы, яе канструктыўны ўдзел у жыцці краіны ўкаранілі ў савецкіх чытачоў давер'е і павагу да друкаванага слова. Калі мы гаворым: «Гэта напісана ў газеце», то заўсёды маем на ўвазе, што напісанае — праўда, што яно абавязкова было альбо будзе. Нідзе ў грамадскім месцы — ні на вакзале, ні ў кіно, у вагоне, аўтобусе — у нас не ўбачыш, каб чалавек прачытаў і кінуў газету. Справа не толькі ў культуры паводзін, а і ў тым, што газета ёсць пэўная духоўная каштоўнасць, да якой не адносяцца абыякава.

Зусім інакшы характар мае буржуазная прэса.

У «Голасе Радзімы» мы нядаўна расказвалі, як аднойчы заходняемецкая «Генераль анцайгер» апублікавала хлуслівае паведамленне, нібыта ў Мінску адбыліся забастоўкі з-за адсутнасці бульбы і апельсінаў. Такую злосную выдумку і бессаромны паклёп на савецкую рэчаіснасць часта падносіць сваім чытачам так званая «свабодная» прэса Захаду, для якой няма ні высокіх прынцыпаў, ні нормаў маралі. Даведаўшыся пра гэтакія здзекі над праўдай, савецкія людзі абураліся і робяць для сябе вывад: слаўная «свабода слова» на Захадзе ёсць свабода хлусні, падману, пераліцёўкі фактаў ва ўгоду капіталістычным гаспадарам.

Мы, аднак, ведаем, што ў краінах Захаду сярод незлічонай колькасці буржуазных выданняў ёсць і прагрэсіўная, рабочая прэса. З яе чытач чэрпае праўдзівыя навіны аб становішчы працоўных і іх барацьбе за лепшую долю, аб нашай дзяржаве і ўсім сацыялістычным свеце. Да такой прэсы адносяцца і выданні прагрэсіўных арганізацыйных суайчыннікаў: «Русский голос» у ЗША, «Вестник» у Канадзе, «Советский патриот» у Бельгіі, «Дружба» ў Аўстраліі, «Родной голос» у Аргенціне і іншыя. Гэтыя газеты і часопісы заўсёды выдаюцца ў нялёгкіх умовах на грошы, заробленыя мазолістымі рукамі чытачоў. Яны не маюць вонкавага бляску, у іх няма вялікіх і даходных аддзелаў

аб'яў, але ў іх ёсць самае каштоўнае і неабходнае: праўдзівая інфармацыя, пралетарская баявітасць, гатоўнасць змагацца за жыццёвыя інтарэсы працаўнікоў, за мір і сацыяльны прагрэс. Таму і любяць свае газеты нашы суайчыннікі, таму і падтрымліваюць іх апошнімі доларамі, франкамі, фунтамі.

...Сёлета Дзень друку адзначаецца ў Беларусі ў асаблівых умовах. Зусім нядаўна адбыўся XXIV з'езд Кампартыі Савецкага Саюза, які распрацаваў праграму далейшага развіцця краіны, павышэння матэрыяльнага дабрабыту народа. Беларуская прэса — а ў нас выдаецца 10 рэспубліканскіх, 6 абласных, 119 раённых і гарадскіх газет, 20 часопісаў — растлумачвае рашэнні з'езду, вядзе размову аб тым, як лепш іх выканаць. У гэтай размове ўдзельнічаюць журналісты, рабочыя, сяляне, інтэлігенты. Партыйны з'езд застаецца галоўнай тэмай друку ў гэтыя дні. Разам з тым на старонках газет адлюстроўваецца трагедыя В'етнама, антываенная бургія, што ахапіла Амерыку, беспрацоўе ў Англіі, клопаты і надзеі арабаў, рэвалюцыйнае бражэнне Лацінскай Амерыкі — усё, чым жыве сгоняны свет. На простай і зразумелай мове прэса размаўляе з народам. Заклікае яго, арганізуе, згуртоўвае. Служыць яму верай і праўдай.

УВЕРЕННОСТЬ В СОБСТВЕННЫХ СИЛАХ

Отчетный доклад ЦК КПСС XXIV съезду вызвал широкие отклики в печати США. Хотя в контролируемой монополиями американской прессе преобладают попытки злобно извратить смысл этого исторического документа, некоторые комментаторы вынуждены признать, что политика Советского государства — это конструктивная политика обеспечения мира.

«ВАШИНГТОН ПОСТ»

Полная уверенность в себе — вот доминирующая нота внешнеполитического раздела доклада Брежнева. И почему бы Брежневу не испытывать этой уверенности? На нем не лежит бремя войны во Вьетнаме. Положение в Европе, которая всегда была районом, вызывающим наибольшее беспокойство у СССР, по-видимому, более устойчивое, чем в последние 25 лет. Проводимая русскими политика в отношении Китая, выражающаяся в том, чтобы говорить довольно мягко, проявляя непреклонную твердость, видимо, дает результаты. А тем временем советский руководитель может слышать, как его главный противник в Белом доме громко выражает тревогу, беспокоясь о том, смогут ли Соединенные Штаты и дальше играть свою роль среди великих держав, и все это происходит в тот момент, когда советская военная мощь велика, как никогда.

Конечно, следует приветствовать тот факт, что доклад Брежнева не содержал ненужных резких слов.

Больше того, в эти дни Москва сделала заявление в Женеве о том, что СССР не будет больше настаивать на выработке единого договора о запрещении химического и биологического оружия. Советский делегат представил проект Договора о запрещении бактериологического оружия. Советский проект обязывает страны, подписавшие его, «не разрабатывать, не производить, не накапливать или какими-то другими путями приобретать» бактериологическое оружие; страны, подписавшие договор, должны будут уничтожить имеющиеся запасы этого оружия.

Сейчас Кремль имеет право утверждать, что занятая им гибкая позиция сделала возможным заключение важного

международного соглашения о контроле над оружием.

Мы сожалеем, но американская политика в вопросах химической войны по-прежнему остается неясной вследствие позиции правительства, заявляющего, что оно готово запретить использование в военное время всех химических веществ, за исключением двух: газов, предназначенных для «борьбы с мятежами», и гербицидов, которые оно использует во Вьетнаме.

Следует добавить несколько слов по поводу государственного департамента, который поспешно заявил, что в докладе Брежнева «нет ничего нового», а ведь за короткий срок, прошедший между моментом, когда он был произнесен, и моментом, когда государственный департамент сделал свое заявление, невозможно было надлежащим образом его изучить. Если не говорить о каком-то рефлекторном негативизме, такое заявление свидетельствует также о достойной сожаления наивности. Ведь сказать, что в докладе не было «ничего нового», — это значит свести сложность действительности к ложной простоте лозунга.

Никсон в своем ежегодном внешнеполитическом послании признал, что американцы «немного устали от международного бремени, которое они несут на себе 25 лет». Предупреждая американцев о том, что не следует возвращаться к изоляционизму, президент предостерег русских от «неправильного понимания роли, которую мы будем играть в международных делах».

Брежнев, не называя Никсона, высмеял его утверждения и заявил, что у русских «нет территориальных претензий к кому бы то ни было», и добавил: «Но пусть и с нами никто не пробует разговаривать языком ультиматумов и силы».

(Працяг. Пачатак у № 16).

Замена князя не спыніла палітычнай барацьбы ў Вялікім княстве Літоўскім. Беларуска і украінскія феадалы не перасталі дамагацца пашырэння сваіх прывілеяў і палітычных правоў. Смаленская, Полацкая, Віцебская, Кіеўская і Валынская землі нейкі час не прызнавалі Казіміра IV. Прывелеі 1447 года Казімір IV гарантаваў усяму шляхецкаму саслоўю Вялікага княства Літоўскага, у тым ліку беларускім і украінскім феадалам, новыя ільготы. Аднак на практыцы феадалы-некаталікі абмяжоўваліся ў палітычных правах, радзей назначаліся на вышэйшыя дзяржаўныя пасады, што параджала незадаволенасць сярод беларускай (і беларусізаванай літоўскай) феадалнай знаці. У 1481 годзе праваслаўны князі Міхаіл Аселькавіч, Іван Гальшанскі і Фёдар Бельскі арганізавалі змову, каб захапіць уладу ў Вялікім княстве Літоўскім ці далучыць частку беларускіх зямель (да ракі Бярэзіны) да Рускай дзяржавы. Змова не ўдалася.

На беларускіх землях наспявалі тэндэнцыі ўз'яднання з Рускай дзяржавай. Нераўнамернасць сацыяльна-эканамічнага развіцця, этнаграфічная неаднароднасць, палітычныя і нацыянальна-рэлігійныя супярэчнасці затрымлівалі працэс цэнтралізацыі дзяржавы. Унутраныя і асабліва знешнія войны аслаблялі яе. З моманту ўтварэння Вялікага княства Літоўскага літоўскія князі імкнуліся да захопу рускіх зямель. Аднак узвышэнне ў XIV стагоддзі Вялікага княства Маскоўскага і аб'яднанне вакол яго іншых рускіх зямель прывяло да ўтварэння моцнай Рускай цэнтралізаванай дзяржавы.

У выніку руска-літоўскай войнаў канца XV стагоддзя — першай паловы XVI стагоддзя да Рускай дзяржавы адыйшлі ўсходнія землі Вялікага княства Літоўскага: Вязьма і Масальск у 1494 годзе, Таропец, Дарагубж, Бранск, Курск, Ноўгарад-Северскі, Чарнігаў у 1503 годзе, Смаленск у 1514 годзе, Себеж у 1537 годзе.

Рост антыфеадалных выступленняў, абстраэнне ўнутрыкласавых супярэчнасцей, няўдачы ў Лівонскай вайне 1558—1583 гадоў яшчэ больш аслабілі Вялікае княства Літоўскае. Гэта выкарыстаў польскія феадалы і каталіцкае духавенства, а таксама беларуска-літоўскія феадалы, якія спадзяваліся атрымаць такія правы і прывілеі, якія мела польская шляхта. Вялікае княства Літоўскае і Польшча заключылі Люблінскую унію 1569 года, у выніку якой створана федэратыўная дзяржава — Рэч Паспалітая з адзіным выбарным каралём (ён адначасова і вялікі князь літоўскі), агульнадзяржаўным сеймам і агульнай знешняй палітыкай.

ПАСЛЯ ЛЮБЛІНСКАЙ УНІІ 1569 ГОДА. У выніку Люблінскай уніі Вялікае княства Літоўскае страціла значную частку сваёй тэрыторыі і захавала толькі літоўскія і беларускія землі. Але яно мела свае фінансы, урад, войска, заканадаўства. Уплыў польскіх феадалаў на Вялікае княства Літоўскае павялічыўся. Літоўскія і беларускія феадалы ў асноўнай масе перайшлі ў каталіцтва і паступова апалачыліся. Гэтаму спрыяла большая палітычная роля шляхты ў Польшчы, у правах з якой хацела зраўняцца беларуская і літоўская шляхта. Беларуска і літоўскія феадалы былі актыўнымі ўдзельнікамі войнаў Рэчы Паспалі-

ВЯЛІКАЕ КНЯСТВА ЛІТОЎСКАЕ

тай з Расіяй, Швецыяй і Турцыяй, інтэрвенцыі ў Расію ў пачатку XVII стагоддзя. Пасля Брэсцкай уніі 1596 года ўзмацнілася наступленне каталіцкай царквы ў Вялікім княстве Літоўскім. Вярхі Рэчы Паспалітай у саюзе з Ватыканам насаджалі каталіцтва і уніяцтва.

На тэрыторыі Вялікага княства Літоўскага ў другой палове XVI — першай палове XVII стагоддзя адбывалася вострая нацыянальна-рэлігійная барацьба паміж каталікамі і пратэстантамі, каталікамі і праваслаўнымі. У барацьбу былі ўцягнуты ўсе класы і групы феадалнага грамадства. Рэфармацыйны рух садзейнічаў развіццю нацыянальнай культуры (выданне кніг кальвіністамі на беларускай і літоўскай мовах). Рэлігійная барацьба паміж каталікамі і праваслаўнымі прывяла да стварэння брацтваў, якія адыгралі пэўную ролю ў захаванні нацыянальнай культуры. Аднак у XVIII стагоддзі пераважная большасць насельніцтва Вялікага княства Літоўскага была уніятамі і каталікамі.

Украаненне каталіцызму спрыяла паланізацыі асноўнай часткі літоўскай і беларускай шляхты, адрыву пануючага класа ад народа і ў сацыяльных і ў нацыянальных адносінах. Цяжкі феадалны прыгнёт і нацыянальна-рэлігійная барацьба, наступленне каталіцкай царквы прывялі да шэрагу народных паўстанняў. Найбольш буйным было казацка-сялянскае антыфеадалнае паўстанне ў 1595—1596 гадах на Украіне і Беларусі пад кіраўніцтвам С. Налвайкі. У часе паходу Налвайкі ў Палессе, Случчыну і Магілёўшчыну да паўстанцаў далучаліся сяляне, мяшчане, дробныя феадалы. У пачатку XVII стагоддзя адбыліся выступленні рамеснікаў супраць феадалаў і рэлігійнага прыгнёту, а таксама супраць эксплуатацыйнага гарадскога насельніцтва ў Магілёве, Віцебску і інш.

Найбольшага размаху паўстанцкі рух дасягнуў у вызваленую ваіну украінскага і беларускага народаў 1648—1654 гадоў. У XVIII стагоддзі вядомыя буйное паўстанне сялян і гарадскога беднага ў Крычаве і Крычавскім старостве 1743—1744 гадоў і Шавельскае паўстанне 1769 года. У руска-польскую ваіну 1654—1667 гадоў на тэрыторыі Вялікага княства Літоўскага адбываліся ваенныя дзеянні, якія суправаджаліся разбурэннем гарадоў і вёсак. У ходзе вайны рускія войскі занялі амаль усю тэрыторыю Беларусі, Усходнюю Літву з Вільняй і Коўнам. Цар Аляксей Міхайлавіч пры згодзе часткі беларускай і літоўскай шляхты на чале з Станіславам Ордай абвясціў сябе вялікім князем Беларускай і літоўскай шляхты і вялікім князем літоўскім.

Другая група феадалаў Вялікага княства Літоўскага на чале з вялікім гетманам Янушам Радзівілам, каб стварыць асобную Літоўскую дзяржаву на тэрыторыі Літвы і Беларусі, 18 жніўня 1655 года падпісала дагавор са Швецыяй і 20 кастрычніка 1655 года заключыла унію Літвы са Швецыяй. Радзівілы мелі намер стварыць сваё асобнае княства на тэрыторыі Навагрудскага ваяводства. Частка беларускай і літоўскай шляхты і магнатаў прытрымлівалася уніі з Польшчай. Ваіна з Расіяй скончылася Андрэаўскім перамір'ем 1667 года. Гаспадарка Вялікага княства Літоўскага, разбураная ў час вайны, аднавілася толькі ў другой палове XVII стагоддзя.

У канцы XVII стагоддзя разгарнулася ўзброеная барацьба за ўладу паміж большасцю беларускай і літоўскай шляхты і Сапегамі, якія фактычна кіравалі Вялікім княствам Літоўскім. Пад Алькенамі ў 1700 годзе атрады Сапегу былі разбіты, а самі яны эмігрыравалі. У час Паўночнай вайны 1700—1721 гадоў тэрыторыя Вялікага княства Літоўскага стала арэнай ваенных дзеянняў. Каля вёскі Лясная 28 верасня 1708 года рускія войскі нанеслі шведам паражэнне. У гэтай вайне Вялікае княства Літоўскае было саюзнікам Расіі, але некаторыя магнаты на чале з Сапегамі засталіся на баку Швецыі. Нават калі кароль Рэчы Паспалітай Аўгуст II заключыў мір са шведамі і адрокся ад кароны (1706 год), канфедэрацыя шляхты Вялікага княства Літоўскага не спыніла барацьбы супраць шведаў і іх стаўленіка — караля Станіслава Лясчынскага. Пасля Паўночнай вайны палітычны ўплыў Расіі на магнатаў і частку шляхты Вялікага княства Літоўскага ўзмацніўся. Расія ўсё часцей уводзіла свае войскі на тэрыторыю Вялікага княства Літоўскага, умацвалася ў яго ўнутраныя справы нібы дзеля абароны нацыянальных і рэлігійных правоў насельніцтва.

У XVII—XVIII стагоддзях у Вялікім княстве Літоўскім пашыраліся рамство, гандаль. У XVIII стагоддзі ў гарадах і магнацкіх маёнтках узніклі мануфактуры. Эканамічны ўздым ў другой палове XVIII стагоддзя спрыяў нараджэнню элементаў капіталістычнай вытворчасці. Адначасова ў Рэчы Паспалітай ўзмацнілася палітычная ўстойлівасць: сеймы часта зрываўліся, магнацкія і шляхецкія групы вялі міжусобную барацьбу за ўладу. Прагрэсіўныя колы магнатаў і шляхты, у тым ліку і ў Вялікім княстве Літоўскім, спрабавалі правесці эканамічныя і палітычныя рэформы, але рэакцыйныя колы і суседнія моцныя дзяржавы (Расія, Прусія і Аўстрыя) зрывалі спробы такіх рэформаў. Класавыя супярэчнасці дапаўняліся і абстрагаліся нацыянальнымі і рэлігійнымі супярэчнасцямі. Унутраную слабасць Рэчы Паспалітай скарысталі ўрады Расіі, Прусіі і Аўстрыі, якія яе падзялілі.

У выніку першага падзелу Рэчы Паспалітай з Расіяй уз'яднаны беларускія землі на ўсход ад Дняпра і на поўнач ад Заходняй Дзвіны. На чатырохгадовым сейме (1788—1792 год) праведзены некаторыя змены ў дзяржаўным ладзе Рэчы Паспалітай. Канстытуцыя 3 мая 1791 года фармальна ліквідавала дзяржаўнае адасабленне Вялікага княства Літоўскага. Таргавіцкая канфедэрацыя 1792 года магнатаў і шляхты з дапамогай войскаў Кацярыны II скасавала прагрэсіўныя рэформы і Канстытуцыю 3 мая. У выніку другога падзелу Рэчы Паспалітай з Расіяй уз'яднана цэнтральная частка Беларусі па лініі Браслаў — Паставы — Мір — Ляхавічы — Целяханы — Пінск. У выніку трэцяга падзелу Рэчы Паспалітай (1795 год) да Расіі далучаны амаль усе землі заходняй часткі Беларусі і літоўскія землі на поўнач і ўсход ад Нёмана. Прусія захапіла літоўскую тэрыторыю Занёманшчыны (Сувалішчыну) і самыя заходнія ўскраіны Беларусі, ваколіцы Сапоцкіна да Нёмана і невялікія часткі Белавежскай пушчы.

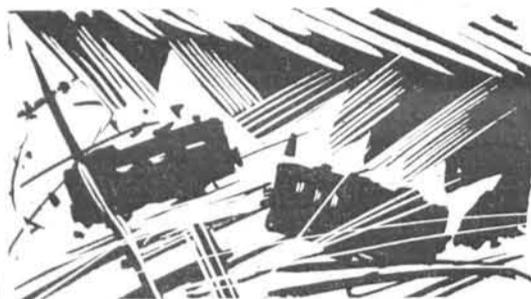
(Працяг будзе).

Беларускі шынны камбінат у Бабруйску яшчэ будзеца, а прафтэхвучылішча і тэхніку гумавай прамысловасці ўжо рыхтуюць кваліфікаваныя кадры для будучага прадпрыемства. НА ЗДЫМКУ: студэнты III курса тэхнікума гумавай прамысловасці Тамара КАЙДУНОВА (злева), Валянцін ШУБА і Ірына ЛЫСОЎСКАЯ на лабараторных занятках. Фота Ул. ЛУПЕЙКІ.

В БРЕСТСКИХ ЛЕСАХ

Записки партизана

(Продолжение. Начало в №№ 13—17).

И, загибая палец за пальцем на левой руке, Филин продолжал:

— Обязательно легкое оружие,— ни пушек, ни минометов,— раз. Все лишнее снаряжение, разные там хозяйственные службы и кухни долой,— это два. Само собой разумеется, что люди в отряде должны быть выносливые и крепкие, способные преодолеть любые лишения,— вот вам и три. И что самое главное, четвертое, — в отряде не должно быть ни одного лишнего человека. Только бойцы!

— Что значит «лишнего»? — сердито щурясь, спросил Беренчик.

Филин вскинул голову:

— Изволь. Старики... Дети...

— И куда же их?

— Не принимать, и точка!

Смуглое, чуть скуластое лицо Беренчика покраснело, и он сказал:

— А с ранеными как быть? Допустим, меня ранило. Или тебя. С твоей точки зрения, и мы превратимся в «лишних». Как же с нами быть?

Филин недовольно поморщился:

— Хуторов, да и деревень, где ни немцев, ни полицаяев нет, вокруг полно. Там и пристроить до выздоровления можно.

— Чтобы, если найдут меня немцы, они вместе со мной и приютивших «лишнего» на тот свет отравили? — с усмешкой подхватил Беренчик. — Нет уж, уволь, я лучше сам себя прикончу. Или тебя попрошу.

Видя, что спор заходит в тупик, я решил вступить в разговор.

— По-моему, оба вы не правы. Против таких отрядов, как предлагает Василий, возразить трудно: легкость, боевая оснащённость, маневренность — куда лучше! Но нужны и отряды иного, если хотите, стационарного, семейного типа. Пу-

тизанам, несколько семей подреченских подпольщиков во главе с нашим знакомым Иваном Павловичем Каштеляном покинули деревню и укрылись в болотистом лесу. Какой-то предатель выдал их, и беглецам едва удалось уйти от карателей, которые все же успели схватить молодого парнишку Колю Демидовича и, избитого до полусмерти, уволокли с собой в Пески. Я побежал в землянку к замещавшему командира отряда Филину: надо скорее помочь подреченцам, привести их в наш лагерь. Василий сразу согласился:

— Займись этим сам, и немедленно: как бы полицаи опять не выследили...

Я отправился на поиски подреченских беглецов. Нашел их на старом нашем грудке, с которого отряду пришлось эвакуироваться после праздника Великого Октября, чтобы не попасть под бомбежку гитлеровских самолетов. Ожидал застать растерянных, подавленных свалившейся на них бедой, а увидел людей, готовых все вытерпеть, все преодолеть, только не подчиниться ненавистному врагу. Дети, женщины... Пятеро мужчин... И шалаши наши успели отремонтировать, обложили их для тепла толстым слоем сена. И поужинать приглашают: после долгого пути по морозу похлевать горяченького в самый раз...

— С непривычки, конечно, поначалу трудно будет,— раздумчиво и спокойно говорил Иван Павлович Каштелян.— Но выбора у нас нет. Обживемся, еще народ подвалит, глядишь, и другим помогать станем...

И, устало щурясь из-под мохнатых ресниц на мерцающие угли в костре, попросил:

— Может, вы бы нам оружия малость подбросили? И патронов? Чтобы в случае чего карателей назад поворотить.

Возвращался я в лагерь с твердым намерением забрать эти семьи к нам в отряд. Знал, Юлий со-

представления о местности, по которой надо будет нести тяжелораненого офицера. Вызвался Юлий Беренчик, пообещавший быстро собрать группу из местных партизан. Но прежде чем расстаться с ним, мы решили дальнейшую судьбу беглецов из деревни Подречье.

— Перебирайся-ка ты к ним,— сказал мне Алексей Чертков,— и налаживай семейный лагерь. Самое необходимое на первое время мы подкинем. И оружием поможем. Думаю, армейцы возвратят не станут.

Юлий Беренчик с улыбкой пожал мне руку.

— Спасибо, Петро. Можешь сегодня же уходить к подреченцам. Скажи Филину, что твой перевод из отряда решен.

Через час Юлий с небольшой группой партизан ушел в армейскую группу. Отправился и я к себе. А на другое утро с небольшим узлом пожитков за плечами покинул лагерь отряда.

Днем на старом нашем грудке мы с подреченцами уже налаживали, утешали, по мере возможности благоустроивали жилье. На ночь в первый раз выставили охрану нового, пока еще только семейного лагеря. А назавтра Иван Каштелян отправился на свое первое задание — устанавливать связь с подпольщиками в окрестных деревнях.

Было нас тут, не считая женщин и детей, пятнадцать боеспособных партизан. И на всех — четыре винтовки, один пистолет, три гранаты и пятьдесят восемь патронов...

ПЛАЧЕВНЫЙ ИТОГ

Временно, пока Юлий Беренчик отсутствовал, командование отрядом принял его заместитель Василий Филин. Наша семейная группа числилась при этом отряде на правах отдельного подраз-

гласится. Но Беренчика все еще не было, а нарочный из сто двенадцатого сообщил, что меня срочно вызывает их начальник штаба. Там и застал Юлия.

Утром мы слушали отчет комиссара сто двенадцатого отряда Федора Беляева о его походе на восток — для установления связи с руководящими подпольными партийными организациями на оккупированной территории республики. Беляеву повезло: в одном из восточных районов он застал прилетевшего туда на самолете секретаря ЦК КП(б)Б товарища И. П. Ганенко и наконец-то смог подробно информировать его о партизанской борьбе на Брестчине, рассказать о наших нуждах. Секретарь Центрального Комитета Компартии Белоруссии обещал доложить о них по возвращении в Москву и посодействовать, чтобы нам помогли из центра оружием, боеприпасами, взрывчаткой и прислали радиостанцию для постоянной связи с Большой землей.

— В общем, скоро заживем! — мечтательно произнес Федор. — Главное, коммунистов обещают подбросить. Может, кого и из крупных руководящих работников пришлют.

— А пока? — спросил Чертков.

— А пока велено наряду с боевыми делами не забывать о работе с местным населением, о мобилизации сил на борьбу с фашистами, о защите мирных жителей от гитлеровцев. Секретарь ЦК так и сказал: «Каждый спасенный вами человек — вдвойне закаленный боец. И чем больше их будет, тем скорее весь здешний народ поднимется на бой с врагом».

Я бросил быстрый взгляд на Беренчика: слышишь, друг, значит мы с тобой правы! Юлий хотел что-то сказать, но снаружи послышался шум, дверь землянки распахнулась, и вестовой сообщил:

деления. Но в боевых операциях принимали участие и мы.

Так было и при разгроме полицейского постурунка в деревне Соколово, в котором насчитывалось до пятнадцати полицаяев. Мы знали, что добрая половина из них насильно мобилизованы фашистами и согласились служить оккупантам лишь из боязни начальника полиции Яна Зажецкого, который не раз грозил не щадить «непослушных» и их родственников. Не будь этого продажного выродка, все они давно ушли бы к партизанам.

Нападение на Соколово решено было совершить в субботний вечер, в канун Нового года, когда в казарме оставалось всего лишь два-три человека из охраны, а остальные полицейские разбрелись кто домой, кто на деревенские вечеринки. Выставив три засады — со стороны Картуз-Березы, на шоссе, ведущем в лес, и на дороге в деревню Огородники, — мы основными силами скрытно пробрались на соколовское кладбище, а оттуда — к полицейской казарме. Сонная тишина деревни вздрогнула, разорвалась от грохота партизанских выстрелов. Звякнули, брызнули в разные стороны из окон осколки разбитых стекол. И в ту же секунду — команда:

— Вперед! Бей гадов!

Из темного окна казармы испуганно зачастил пулемет. Кто-то вскрикнул, упал рядом со мной, кто-то яростно выругался. Но мы уже проскочили открытое пространство перед казармой и, высадив прикладами дверь, ворвались в помещенье. С улицы, через окно, Володя Сутягин бросил термитный шарик, и здание охватило пожар. Из дыма, ошалело размахивая руками, выскочил полуодетый полицай, — Филин свалил его выстрелом в упор. Второго выволокли из-под груды матрацев, наваленных в одной из комнат, и, опознав

скай их будет не слишком много. И базироваться они должны в самых глухих, в недосягаемых для фашистов делянках. Такие отряды обязательно необходимы!

В глазах у Василия появилась откровенная заинтересованность:

— И какими ты конкретно мыслишь себе эти отряды?

— Именно стационарными: с налаженным медицинским обслуживанием, с хорошим жильем и организованным питанием людей. Все другие отряды смогут направлять в них своих раненых. Да и не только раненых.

— А кого же еще?

— Всех, кому грозит гибель, кого удастся спасти от расправы фашистов. Ты, Вася, любишь на пальцах считать. Давай теперь вместе посчитаем. В Здитово расстреляли жену и троих детей Петра Пунько — раз... Стариков-родителей Васи Волкова повесили — два... О семье Юлия вспоминать больно — это три. И Василия Монахова гады осиротили...

— А могли бы жить! — с дрожью в голосе воскликнул Беренчик. — Разве всех, кто безвинно погиб, пересчитаешь?

— Прости, Юлий, — опустил голову побледневший Филин. — Ты прав: все они могли бы жить. И если я нагородил чепухи...

Беренчик сразу остыл, крепко сжал его руку: — Я тебя не упрекаю, Василь. Одно хочу: пойми, будут люди знать, что их семьи в безопасности, — будут и драться крепче. Война в тылу у гитлеровцев — не просто партизанская, а всенародная. И поднимать на нее весь народ надо...

Больше мы к этому разговору не возвращались.

А через несколько дней, когда Беренчика не было в лагере, разведчики сообщили, что, спасаясь от неминуемой расправы за помощь пар-

— Гонец из спецгруппы! Срочно!

Мы вскочили.

С первых дней гитлеровской оккупации в наших Коречинских лесах действовала специальная разведывательная группа Красной Армии, которой командовал капитан И. Ф. Топкин. Комиссаром у них был старший политрук В. А. Цветков. Немногочисленная по составу, но отлично вооруженная, группа выполняла свои, отличные от наших боевые задания, поддерживала постоянную связь с командованием по радио и довольно часто получала с Большой земли все необходимое, в том числе боеприпасы и взрывчатку, которые сбрасывали на парашютах прилетавшие для этого самолеты. С партизанами у армейцев установились добрососедские взаимоотношения: мы передавали им собранные нашими разведчиками данные о противнике. Они снабжали нас принятыми по радио сводками Советского информбюро, делились боеприпасами и взрывчаткой.

Топкин и Цветков часто встречались с партизанскими командирами, указывали, на какие вражеские объекты надо направлять удары, а в случае необходимости и сами обращались к партизанам за помощью. Немало помогали они и в укреплении создававшихся вновь партизанских отрядов.

Тяжелую весть принес в тот день нарочный из армейской группы: их командир был недавно очень сильно ранен, и из Москвы по радио получено распоряжение доставить его на партизанский лесной аэродром для немедленной эвакуации в тыл. Где находится этот аэродром и как до него добраться, должен был объяснить заместитель Топкина старший лейтенант В. В. Алисейчик. А доставить туда пострадавшего придется нашим людям.

Кто пойдет? Ни Чертков, ни Монахов не имели

в нем начальника полиции Яна Зажецкого (это он стрелял из пулемета), тоже прикончили на месте. Третий с воплями метался по чердаку уже охваченного огнем дома, пока не рухнули пылающие балки...

Мы поспешно вытаскивали из казармы ящики с патронами, с гранатами, винтовками. Прихватили и два ручных пулемета. И отошли подальше лишь тогда, когда в помещении начали рваться боеприпасы.

Дом догорал. Партизаны группами разошлись по деревне. Где остальные фашистские прихвостники? Где те, которые собирались перейти к нам? Но «верные» гитлеровские холуи успели поглубже забиться в свои тараканьи норы, а сочувствующие нам не решались назваться, опасаясь, как бы под горячую руку и их не постигла участь Яна Зажецкого. Только когда мы конфисковали имущество солтыса и других предателей, когда начали грузить на подводы захваченные трофеи, один из старательно помогавших нам молодых парней робко потянул меня за рукав:

— Можно сказать вам несколько слов?

— Говори.

— Я Иван Тевянский. Силком загнали служить, — он кивнул головой на обугленные остатки казармы. — Не посмел ослушаться: у меня тут родители... И невеста вон в том доме живет...

— Не тяни! — прикрикнул я. — Чего тебе надо?

— Может, возьмете? — голос Ивана задрожал. — Не одного меня — всех наших. Никого не пощадят...

— Что ж, собирайтесь. Но быстро, ждать не будем!

(Продолжение следует).

«ВЕСТНИКУ» — 40 ЛЕТ

В апреле нынешнего года исполнилось сорок лет со дня выхода первого номера русской прогрессивной газеты в Канаде — «Канадского гудка». Родился он во время глубокого экономического кризиса. Сотни тысяч безработных бродили по улицам канадских городов. В их рядах были и недавно прибывшие из буржуазной Польши белорусы и украинцы. Они оказались лишними в родных местах и такими же лишними на чужбине. Жизнь подсказала им искать выход в организованных рядах трудящихся канадцев. Многие становились активными членами Союза безработных, работавшие вступали в профсоюзы.

В 1930 году русские, белорусы и украинцы Вольнской губернии создали свою культурно-просветительную организацию: Русский рабоче-фермерский клуб имени М. Горького. Старанием этой организации, имевшей отделы в больших городах, и был выпущен 8 апреля 1931 года в городе Торонто первый номер «Канадского гудка». В конце года издание газеты было переведено в город Виннипег.

Газета выходила один раз в месяц с большими трудностями. Не было денег и типографии, не хватало сотрудников.

Первые номера М. Ясный редактировал у себя дома. Его помощником был Г. Окулевич. Чтобы покрыть расходы по изданию, выпускались подписные листы для сбора пожертвований. Среди безработных нелегко было собирать такие пожертвования, но люди отдавали последние центы.

Газета выражала мнение трудящихся канадцев. Она звала их на борьбу против войны и фашизма, выступала за право на труд, за страхование от безработицы, за профсоюзные ставки заработной платы. Она правильно информировала о строительстве социализма в Советском Союзе. Корреспондентами газеты были рабочие фабрик и заводов, шахтеры, лесорубы и фермеры.

Росло влияние газеты на русских и белорусских канадцев, а вместе с ним росли тираж и периодичность. К началу 1935 года «Канадский гудок» стал выходить три раза в неделю в своей, хорошо оборудованной типографии. Все это стало возможным благодаря самоотверженному труду издателей, читателей и распространителей газеты. Так, например, Т. Гапанович-Буденев, теперь проживающий в Минске, просидел шесть месяцев в тюрьме за распространение рабочих газет в фермерских районах.

Для своей газеты люди отдавали все, что могли, но они не смогли спасти ее от преследований властей. Своими выступлениями против империалистической войны, развязанной в Европе фашистами, «Канадский гудок» навлек на себя репрессии и наряду с другими рабочими газетами и организациями был закрыт федеральным правительством весной 1940 года. Русские канадцы остались без газеты и организации.

Только после нападения фашистской Германии на Советский Союз появилась возможность выпустить другую русскую газету — «Вестник». Премница «Канадского гудка», вышедшая в ноябре 1941 года в Торонто, была встречена русскими канадцами с огромным энтузиазмом. Она вселяла веру в победу советского народа, правдивыми сообщениями с Родины несла людям моральное облегчение. «Вестник», выходящий два раза в неделю, огромное внимание уделял делу помощи Родине, несшей всю тяжесть войны против объединенных фашистских сил Европы. Работниками редакции и типографии были те же люди, которые издавали «Канадский гудок», и дело у них ладилось.

В то время по всей Канаде, где жили русские, белорусы и

украинцы, создавались комитеты помощи Родине, объединенные позже в Федерацию русских канадцев. Газета «Вестник» стимулировала рост и развитие Федерации. За время войны в фонд помощи Родине через Главное правление Федерации поступило 550 992 доллара. Значительное количество денег и одежды от русских и белорусов поступило в отделения Красного Креста и Общества помощи России. Всего на помощь Родине за время Великой Отечественной войны было собрано более миллиона долларов. Большая заслуга в этом деле принадлежит «Вестнику».

В нынешних условиях, когда в разных частях света агрессоры создают очаги войны, газета «Вестник» призывает читателей бороться за мир и дружбу народов. Сорок лет она верно служит интересам русских канадцев. Неумолимо работают ее ветераны: редактор Г. Окулевич, члены редакционной коллегии Н. Попов и С. Козак, наборщик И. Шибайло. Все так же активно трудятся создатели газеты в «прессовых кампаниях», собирая подписку, объявления и денежные фонды. Деятельность земляков — моих старых друзей в Канаде — заслуживает восхищения. Честь им и слава!

Иван ШАРИНСКИЙ.

Вуліца імя Чкалава ў Мінску.
Фота Я. КОСЦІНА.

* што? як? чаму? *

КАМУНІСТЫЧНЫ СУБОТНІК

Цяжкой была для Краіны Саветаў вясна 1919 года. Маладую рэспубліку з усіх бакоў акружалі франты, знясілівалі голад, сабатаж унутраных контррэвалюцыйных элементаў. Жыццё рэвалюцыі ў той час, як ніколі, залежала ад свядомасці і самаадданасці кожнага яе салдата, рабочага, вясковага актывіста. Вось чаму група паравозарамонтнікаў станцыі Масква-Сарты-Росвачная вырашыла ў адну з субот бясплатна адпрацаваць на сваіх месцах дадатковую змену, каб заробленае цалкам аддаць справе перамогі новага сацыялістычнага ладу.

Пятнаццаць галодных, дрэнна апранутых энтузіястаў — камуністаў і спачуваючых, што прыйшлі тады на першую «чырвоную суботу», здолелі адрамантаваць толькі тры лакаматыва. Аднак важна было не гэта. Уладзімір Ільіч Ленін, глыбока ўсхваляваны пачынаннем маскоўскіх рабочых, пісаў аб ім: «Гэта — пачатак перавароту больш цяжкага, больш істотнага, больш карэннага, больш рашучага, чым звяржэнне буржуазіі... «Камуністычныя суботнікі» менавіта таму маюць велізарнае гістарычнае значэнне, што яны паказваюць нам свядомы і добраахотны пачынаў рабочых у развіцці прадукцыйнасці працы, у пераходзе да новай працоўнай дысцыпліны, у творчасці сацыялістычных умоў гаспадарання і жыцця». Ленін назваў ініцыятыву паравозарамонтнікаў «вялікім пачынам».

З таго часу прайшло больш пяцідзесяці год. Краіна рыхтавалася святочна і ўрачыста адзначыць стагоддзе з дня нараджэння свайго вялікага заснавальніка і правадчыра. Менавіта ў тыя дні калектывы некалькіх перадавых прадпрыемстваў прапанавалі правесці ў гонар знамянальнай даты Усеагульны камуністычны суботнік. Рабочыя вырашылі, што іх ударная праца, плён ад якой пойдзе на паляпшэнне народнай асветы і аховы здароўя, для дадатковага будаўніцтва школы, медыцынскіх устаноў, на пашырэнне прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі ў горадзе і на вёсцы, будзе лепшым падарункам памяці Ільіча.

Камуністычныя суботнікі і дагэтуль праводзіліся ў калектывах асобных прадпрыемстваў, калгасаў, устаноў, але ў маштабе краіны «чырвоная субота» летась адзначалася ўпершыню. Той дзень ператварыўся ў сапраўднае сяга працы, у якім прыняло ўдзел фактычна ўсе працаздольнае насельніцтва краіны. На працягу суботніка яго ўдзельнікі выпусцілі на 600 мільёнаў рублёў прадукцыі.

...17 красавіка 1971 года. Звычайны суботні ранак, але навокал адчуваецца нейкая святочная прыўзнятасць. З прахадных і двароў прадпрыемстваў на незвычайна людныя для таго часу вуліцы далятаюць гукі аркестраў. Вось некуды спяшаецца калона ўзброеных рыдлёўкамі і граблямі людзей. Над калонай — чырвоным ветразем транспарант: «Ударную працу — камуністычнаму суботніку!».

Так, традыцыя працягвае сваё жыццё! Краіна зноў выйшла на Усеагульны камуністычны суботнік. Першы пасля нядаўняга XXIV з'езду партыі і таму асабліва радасны і адказны.

Суботнік праходзіць арганізавана. У гарадах і вёсках створаны штабы па яго правядзенню. Падрабязна падуманы планы ўсіх работ. Рабочыя, занятыя ў матэрыяльнай вытворчасці, працуюць на сваіх звычайных месцах. Служачыя, студэнты, школьнікі — па добраўпарадкаванні вуліц.

Праз некалькі гадзін пасля пачатку работы ў штабы пачынае паступаць аператыўная інфармацыя. У канцы дня падаюцца вынікі.

Мінскі трактарны завод: за дзве змены выпушчана 250 трактараў, шмат запасных частак і іншая прадукцыя на суму 900 тысяч рублёў. На будаўніцтве новага корпуса прадпрыемства ўкладзена 600 кубаметраў бетону.

Завод зборнага жалезабетону № 8: 667 чалавек працавалі на вытворчасці. За дзень выпушчана прадукцыі намнога больш за норму.

17 красавіка толькі ў Мінску выпушчана на 7,5 мільёна рублёў прадукцыі. Зялёнае адзенне горада папоўнілася 6 тысячамі дрэў і 70 тысячамі кустоў. А ўсяго калектывы прадпрыемстваў, калгасаў і саўгасаў рэспублікі, многія з якіх працавалі ў час суботніка на эканомленні раней матэрыялаў, паліве і электраэнергіі, унеслі дзесяткі мільёнаў рублёў у фонд дзяржаўнага выканання пяцігодкі, якая нядаўна пачалася.

пішуць землякі

пішуць землякі

Я І УСЯ мая сям'я шлём гарацае прывітанне з Аўстраліі рэдактару і работнікам рэдакцыі газеты «Голас Радзімы». Мы вам шчыра дзякуем за вашы клопаты аб нас і за газету. Мы яе рэгулярна атрымліваем і з вялікім задавальненнем чытаем на беларускай мове. Тое, што вы пішаце пра Беларусь і пісалі пра мой родны горад Слонім, — усё праўда. Я гэта ўбачыла сваімі вачыма, калі прыязджала ў госці на Радзіму.

22 гады жыў у Аўстраліі. Вайна скалечыла маё жыццё: мне было ўсяго 18 год, калі гітлераўцы вывезлі мяне ў Германію. Усе гэтыя гады тужыла я па Радзіме, калыхала ў сэрцы надзею ўбачыць старую маці.

Мая мара здзейснілася ў 1970 годзе. Я пабывала ў родным сяле Мірані і горадзе Слонім, убачыла сваякоў, знаёмых і дарагію сваю матулю.

Памяць захавала разбураны горад і напаясанае сяло. Я не пазнала Іх, так усё добра адбудавана і ўпрыгожана. Людзям усяго хапае. Я даведалася, што простыя сяляне дасягнулі высокай адукаванасці — сталі ўрачамі, настаўнікамі. На маёй памяці пры буржуазнай Польшчы, каб атрымаць адукацыю, трэба было абавязкова перайсці з праваслаўнай веры ў каталіцкую.

Няма як і пераказаць маё задавальненне паездкай на Радзіму. Цяпер я яшчэ больш яе люблю і буду любіць да самай смерці, бо няма для мяне на свеце краю, прыгажэйшага і мілейшага за маю Беларусь.

Ганна ЗАХАРЭВІЧ.
Аўстралія.

В ЯЛІКАЕ дзякуй за вашу цудоўную газету «Голас Радзімы». Для чалавека, які ўжо больш чвэрці стагоддзя знаходзіцца на чужыне, няма нічога даражэй за вестачку, атрыманую з роднай зямлі.

Кажу з роднай, нягледзячы на тое, што я па нацыянальнасці украінец. З вялі-

кай павагай і любоўю стаўлюся да беларускага народа, да рускіх братоў, да ўсіх народаў Савецкага Саюза, якіх вызваліла і згуртавала Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя.

Беларусы маюць права ганарыцца сваімі дасягненнямі ў розных галінах жыцця. На беларускай зямлі, якая да рэвалюцыі лічылася вельмі беднай, выраслі гіганты хімічнай, нафтапрадукцыйнай, машынабудаўнічай індустрыі.

У заключэнне хачу яшчэ раз падзякаваць за вашу газету, якая дае магчымасць быць у курсе ўсіх значных падзей Савецкай Беларусі.

Аляксандр
КРАШАНІНКАУ.
ЗША.

Я И МОЯ жена Ирина поздравляем «Голас Радзімы» и Белорусское товарищество с радостным праздником весны 1 Мая.

Желаем вам, дорогие друзья, и в вашем лице всему трудолюбивому белорусскому народу большого счастья и дальнейших успехов в труде на благо своей Родины, на благо всех трудящихся нашей планеты.

С дружеским приветом
Ирина и Алексей
ГРИЦУК.
Канада.

СПЕШУ поздравить всех сотрудников «Голас Радзімы» с праздником Первого мая, праздником мира, труда и свободы.

Желаю вам, а в вашем лице всему советскому народу дальнейших успехов в справедливой борьбе за мир во всем мире, за независимость и счастье всех народов земли.

С искренним уважением
Александр ВОРОНЦОВ.
США.

В ИНШУЮ ўсіх братоў-беларусаў са святам міру і працы — 1 Мая і Днём Перамогі!

Жадаю савецкім людзям яшчэ большых поспехаў у мірным будаўніцтве, шчасця

ў жыцці, а нашай любімай Радзіме — славы і магутнасці.

Поспехі Савецкай краіны служыць прыкладам, пуцяводнай зоркай для працоўных усяго свету ў іх барацьбе за сваё вызваленне, за перамогу сацыялізма.

Са шчырай павагай
Сцяпан ФІЛЮТОВІЧ.
Аргенціна.

В СЕХ сотрудников Белорусского товарищества и редакции газеты «Голас Радзімы» поздравляю с праздником 1 Мая.

От всей души желаю вам весело и в добром здравии встретить этот праздник весны и труда.

Счастья вам и вашим близким, успехов в вашей благородной работе.

Александр ГЕРМАН.
Бельгия.

ПОЗДРАВЛЯЮ всех сотрудников газеты «Голас Радзімы» с международным праздником трудящихся 1 Мая! Желаю вам, дорогие соотечественники-земляки, доброго здоровья и благополучия, успехов во всех делах.

От души благодарю за газету и книги, которые вы высылаете. Для моей домашней библиотеки я всегда оставляю по одному экземпляру, а остальные раздаю знакомым. Всякая посылка доставляет нам громадное удовольствие. Радуюсь не только полученной литературе, но и тому, что на Родине помнят и заботятся о нас. Ваше внимание облегчает нашу постоянную тоску по родной земле, вселяет бодрость и силу для борьбы с клеветниками и предателями своего народа. И насколько это в наших силах, вместе с героическим и трудолюбивым советским народом мы будем вести борьбу за мир во всем мире, за прекрасное и счастливое будущее всего человечества.

С приветом и уважением
Иван СИНЯВСКИЙ.
Франция.

ГРАМАДЗЯНСКАЯ І МАСТАЦКАЯ СТАЛАСЦЬ

VI з'езд пісьменнікаў Беларусі

Творчы плён сваёй пісьменніцкай пяцігодкі абмяркоўвалі беларускія літаратары, якія сабраліся на VI з'езд, што адбыўся ў Мінску, у памяшканні Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы.

10 гадзін раніцы. Зала тэатра, ложи, балконы перапоўнены. Без малога трыста пісьменнікаў прыйшлі сюды, каб падсумаваць вынікі сваёй працы, крытычна ацаніць тое, што напісана за пяць год, прайшоўшыя з часу V з'езду, вызначыць галоўныя напрамкі творчых пошукаў. Аграваным членам СПБ, у зале шмат гасцей — пасланцы пісьменніцкіх арганізацый Расійскай Федэрацыі, Украіны, Літвы, Латвіі, Таджыкістана, Казахстана, Узбекістана, Туркменіі, Кіргізіі, прадстаўнікі грамадскасці, супрацоўнікі выдавецтваў, журналісты. На з'ездзе прысутнічаюць першы сакратар ЦК Кампартыі Беларусі П. Машараў, Старшыня Савета Міністраў БССР Ц. Кісялёў.

Народны пісьменнік рэспублікі Кандрат Крапіва адкрывае з'езд.

З вялікай увагай выслухалі прысутныя справаздачны даклад праўлення Саюза пісьменнікаў БССР, з якім выступіў першы сакратар праўлення Максім Танк. Докладчык ярка абмалюваў стан сучаснай беларускай літаратуры.

Прайшоўшае пяцігоддзе было адзначана буйным росквітам прозы. Далейшае развіццё атрымала тэма рэвалюцыі, Кастрычніка, якой прысвяцілі свае творы І. Гурскі — «Вецер веку», С. Грахоўскі — «Рудабельская рэспубліка», І. Мяла — «Раскол»; папоўнілася беларуская леныніяна: «Лёс майго земляка», «Эшалон у Германію», «Хлеб» І. Шамякіна, «Штрыхі да партрэта» П. Ткачова, апавяданні В. Хомчанкі.

Сярод твораў, якія адлюстравалі мінулае нашага народа, М. Танк назваў «Канец сервітуту» А. Якімовіча, трылогію М. Машары — «Крэ-

сы змагаюцца», «Сонца за кратамі», «Лужышкі», а таксама гістарычны раман Ул. Караткевіча «Каласы пад сярпом тваім».

Тэма мінулай вайны паранейшаму прыцягвае беларускіх празаікаў. Хвалоючы старонкі ў летапіс Вялікай Айчыннай вайны ўпісалі І. Навуменка — «Вецер у соннах», І. Чыгрынаў — «Плач перапёлкі», В. Быкаў — «Праклятая вышня», «Круглянскі мост», «Сотніца», І. Пташнікаў — «Тартак», Б. Сачанка — «Пакуль не развіднела», «Апошнія і першыя», Л. Арабей — «Іскры ў папалішчы» і многія іншыя.

Дамінуючае месца ў беларускай прозе займае тэма сучаснасці. «Жытга» А. Асіпенкі, «Расце мята пад акном» А. Кулакоўскага, «Снежныя зімы» І. Шамякіна, «Меціжы» І. Пташнікава «Апошні водпуск» А. Адамовіча, «Адзін лапаць, адзін чунь» М. Стральцова, «Чазенія» Ул. Караткевіча, «Зноў у Будневе» А. Кудраўца — усё гэтыя творы прысвечаны сённяшніму дню.

Якія ж здабыткі ў беларускай паэзіі? На паэтычнай ніве працуюць зараз прадстаўнікі некалькіх пакаленняў — ад сучасніцы Максіма Багдановіча Канстанцыі Буйла, першы зборнік якой «Курганная кветка» выйшаў у 1914 годзе пад рэдакцыяй Янкі Купалы, да дваццацігадовай паэтэсы Жэні Янінчыц, нядаўна прынятай у Саюз пісьменнікаў. Такі ўзро-

ставы абсяг узбагачае нашу паэзію, для якой апошнія пяць год былі часам грамадзянскай і мастацкай сталасці.

У другой палове 60-х, пачатку 70-х гадоў выйшлі ў свет новыя паэтычныя творы П. Броўкі, П. Панчанкі, М. Лужаніна, А. Куляшова, А. Пысіна, М. Аўрамчыка, А. Астрэйкі, М. Хведаровіча, С. Дзяргая, А. Бачылы, Ст. Шушкевіча, А. Звонка, А. Русецкага, К. Кірэенкі, А. Вялогіна, Г. Бураўкіна, Н. Гілевіча, П. Макаля, А. Вярцінскага, Р. Барадудзіна, А. Лойкі, Ю. Свіркі, В. Зуёнка, М. Калачынскага, Р. Тармолы, К. Цвіркі, В. Іпатавай, Н. Мацяш, Д. Бічэль-Загнетавай, Р. Семашкевіча, М. Федзюковіча, Ю. Голуба, Ул. Скарыніна.

Значныя здабыткі характарызуюць і драматургію. Беларускія аўтары ў апошні час выйшлі ў першыя рады савецкай драматургіі. Песы А. Макаёнка «Зацюканы апостал» і «Трыбунал», М. Матукоўскага «Амністыя» ўбачылі святло рампы на многіх сценах краіны. У галіне драматургіі плённа працавалі К. Губарэвіч, А. Маўзон, А. Дзялендзік, Ул. Мехаў, В. Зуб і іншыя.

У справаздачным дакладзе была дадзена характарыстыка становішча сучаснай дзіцячай літаратуры, мастацкага перакладу, беларускага літаратуразнаўства і крытыкі, закрануты пытанні работы рэдакцый часопісаў «Полымя», «Беларусь», «Нёман»,

«Малодосць», тыднёвіка «Літаратура і мастацтва» і выдавецтва «Беларусь».

Аб'ектыўная ацэнка твораў, што з'явіліся ў апошнія пяць год, практычныя прапановы па пераадоленню недахопаў, якія маюць месца ў пісьменніцкай справе, — гэтыя пытанні былі ў цэнтры ўвагі тых, хто ўзімаўся на трыбуну з'езду.

Лаўрэат Ленінскай прэміі народны паэт Беларусі Пятрусь Броўка гаварыў аб неабходнасці дасканальнага вывучэння жыцця пісьменнікамі. Прамоўца нагадаў, як актыўна ўдзельнічалі ў жыцці свайго народа нашы класікі Я. Колас, Я. Купала, К. Чорны.

Галоўны рэдактар часопіса «Полымя» Павел Кавалёў адзначыў узросшую творчую актыўнасць пісьменнікаў усёх пакаленняў. Толькі пералік твораў, надрукаваных у апошніх чатырох нумарах часопіса, сведчыць аб выдатным паэтычным ураджаі.

У сваім выступленні рэдактар тыднёвіка «Літаратура і мастацтва» Леанід Прокша гаварыў аб актыўнай барацьбе, што вядуць беларускія літаратары супраць буржуазнай ідэалогіі.

Аўтар кнігі аб мінскіх падпольшчыках «Руіны страляюць ва ўпор» Іван Новікаў закрануў пытанні дакументальна-мастацкай і мемуарнай літаратуры. За апошнія чатыры гады выдавецтва «Беларусь» выпусціла каля 40 кніг, аўтарамі якіх з'яўляюц-

ца вядомыя кіраўнікі партызанскага руху, удзельнікі Вялікай Айчыннай вайны.

Выступленне старшыні Дзяржаўнага камітэта па друку Савета Міністраў БССР Рыгора Канавалава было прысвечана кнігавыдавецкай справе. Кнігі нашых выдавецтваў неаднаразова адзначаліся прэміямі і дыпламамі за выдатны мастацка-афармленне. «Новая зямля» Я. Коласа ў афармленні мастака Г. Паплаўскага на Лейпцыгскім міжнародным кірмашы была названа прыгажэйшай кнігай свету.

З вялікай прамавай на VI з'ездзе пісьменнікаў выступіў першы сакратар ЦК КПБ Пётр Машараў. «Прагучышыя тут патрабаванні прывышэнне ўзроўню літаратурнай прадукцыі, — сказаў П. Машараў, — знаходзяцца ў поўнай адпаведнасці з указаннямі XXIV з'езду КПСС... Спраўдны твор мастак можа стварыць, калі яго сэрца б'ецца сугучна з патрабаваннямі эпохі. Гутарка, вядома, ідзе не пра тое, каб «навазаць аўтарам» тую ці іншую актуальную тэму. Важна, каб у вас самі узнікла патрэба, нават неабходнасць выказацца па найбольш хвалоючых праблемах сучаснасці, каб планы вашых творчых намаганняў зліваліся з лаўнаводнай ракой клопатаў, хваляванняў і радасцей нашых сучаснікаў, з іх высакароднай стваральнай працай».

З'езд выбраў кіруючыя органы пісьменніцкай арганізацыі рэспублікі і дэлегатаў на V з'езд пісьменнікаў СССР. Старшынёй праўлення СПБ абраны Максім Танк.

НА ЗДЫМКУ: [злева направа] пісьменнікі Беларусі Іван ШАМЯКІН, Іван МЕЛЕЖ, сакратар праўлення Саюза пісьменнікаў СССР Георгій МАРКАЎ, народны паэт рэспублікі Аркадзь КУЛЯШОЎ, паэты Пімен ПАНЧАНКА і Максім ЛУЖАНІН у час перапынку паміж пасяджэннямі з'езду. Фота Ул. КІТАСА.

ХЛЕБ ЖУРБОТНАЙ ДУШЫ

Гэта было гадоў пяць назад у Крыжоўцы, дзе, як заўсёды летам, адпачывалі дзеці нашых землякоў з розных краін. Маша Бернер (яна прыехала з Аўстрыі) лепш за іншых ведала рускую мову, і яе часта можна было сустрэць з кнігай у руках. Восць і на гэты раз, убачыўшы яе сур'ёзна засяроджаны твар, схілены над раскрытымі старонкамі, я села побач з ёй на лаўку і спытала:

— Цікавая?
— Страшная, — адразу зразумеўшы, што я пытаюся пра кнігу, адказала Маша.
— «Ніколі не забудзем», — прачытала я на вокладцы.
— Пра вашых беларускіх дзяцей, якія змагаліся з фашыстамі, — растлумачыла дзяўчынка.
— Якія яны героі! Шкада, што я раней так мала ведала пра Беларусь.

Хіба толькі Машы Бернер кнігі дапамаглі пазнаёміцца з мінулым і сучаснасцю нашай рэспублікі, зразумець, якая багатая, разнастайная і цікавая беларуская літаратура? У розных краінах свету ў адраслы нашых землякоў ідуць з Мінска, з Беларускага таварыст-

ва па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом і рэдакцыі газеты «Голас Радзімы», пасылкі з кнігамі. У іх буквары і падручнікі, ноты і спеўнікі, вершы, апавяданні, апавесці і раманы беларускіх паэтаў і празаікаў. Наш зямляк з ЗША Уладзімір Клішэвіч назваў пасылкі з кнігамі «хлебам душы», бо кожны прачытаны твор — гэта адказ на тое ці іншае пытанне, раскрыццё тэмы або вырашэнне праблемы, якая хвалюе, непакоіць, цікавіць нашага зарубежнага сябра.

Кожная сустрэча з героямі новай кнігі — гэта сустрэча з Бацькаўшчынай, з яе гісторыяй або сённяшнім днём. Якім стаў былі забіты селянін-беларус, ці ёсць у гэтым раней адсталым краі свая інтэлігенцыя, якімі інтарэсамі жыве савецкі чалавек?

Менавіта таму так падабаюцца і карыстаюцца вялікім попытам за рубяжом раманы Івана Шамякіна. Яны пра нашага сучасніка, пра наш час. Восць што піша рэдактар прагрэсіўнага бельгійскага часопіса «Советский патриот» Мікалай Папандопула, праз газету звяртаючыся да пісьменніка: «Дарагі

Іван Пятровіч! Вялікае дзякуй за кнігу «Сэрца на далоні». Яна напісана сапраўды з гарачым сэрцам. Вашы героі жывуць побач з вамі, і, напэўна, таму яны такія блізкія і зразумелыя ўсім. Ваш твор — гэта само жыццё, з усімі яго радасцямі і турботамі. Вялікае дзякуй за тую асалоду, якую прыносяць вашы кнігі».

Многа добрых водгукаў рэдакцыя атрымала на творы вядомага беларускага празаіка Васіля Быкава.

«Альпійскай баладай», якая на англійскай мове друкавалася ў «Голасе Радзімы», захапляюцца Віктар Грыдзюшка з Англіі, Пётр Янкоўскі, Іван Тарасевіч, Іван Пацярайка, Іосіф Трафімаў са Злучаных Штатаў, Нора Род з Канады і іншыя.

Наш зямляк з Канады Аляксей Грыцук захварэў і, збіраючыся ў шпіталь, узяў з сабой кнігу Рамана Мачульскага «Вечны агонь». Там, размаўляючы з суседзямі па палаце, карэннымі канадцамі, ён высветліў, што яны амаль нічога не ведаюць пра ўклад савецкага народа ў другую сусветную вайну. Гераізм беларусаў, іх ратныя подзвігі, перамога над фашыз-

мам некалькі дзён былі тэмай хвалоючых размоў хворых.

Прачытаныя кніжкі часта дапамагаюць землякам у спрэчках і дыскусіях, калі яны адстойваюць інтарэсы сваёй Радзімы і расказваюць праўду аб ёй. Гардзей Бусько са Злучаных Штатаў, напрыклад, піша, якой карыснай аказалася для яго брашура прафесара Абецэдарскага «У святле неабвержных фактаў»: «Раней нам прыходзілася абірацца на прачытаныя ў розны час кнігі, але такіх фактаў і доказаў, якія мы знайшлі ў Абецэдарскага, мы не ведалі і не мелі».

Кнігі старэйшага беларускага пісьменніка Міхася Машары «Крэсы змагаюцца» і «Сонца за кратамі» асабліва хвалююць тых суайчыннікаў, што выехалі за акіяны з былой Заходняй Беларусі яшчэ да 1939 года. Удачы і паражэнні герояў яны ўспрымаюць як свае асабістыя, таму што многім з іх добра знаёмая падпольная барацьба, якую вялі беларусы за сваё сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне. Мне хочацца прывесці некалькі пісьмаў, дзе чытачы дзеляцца сваімі думкамі аб творах Міхася Машары.

«Кніга «Крэсы змагаюцца», якую вы прыслалі, дужа цікавая, — пісаў Іван Андрэйчук з Бразіліі. — Мы штодня яе чыта-

лі да дзвюх гадзін ночы, суседзі нашы слухалі з намі, нікога не браў сон. Калі чыталі апошнія лісткі, нас агарнуў холад, а жонкі аж плакалі. Гісторыя барацьбы нашага народа супраць буржуазнай Польшчы мне добра вядома. Я сам, калі жыў у Пінску ў 1926—28 гг., тры разы трапляў у рукі дэфензівы».

«Моцна вам дзякую за кніжкі. Адрозні ж ўзяўся за прачытанне чужоўнага рамана Міхася Машары «Сонца за кратамі». Думаю, што гэта адзін з найлепшых твораў пасля коласаўскіх «У палескай глушы» і «У глыбі Палесся». Кніжка гэтая, прысвечаная змаганню беларускага народа за свае правы, напісана проста, даступнай мовай, без упрыгожвання фраз. Міхаіл Болтус. Англія».

Добрыя водгукі мы атрымалі на «Анталогію беларускага апавядання», раманы Янкі Брыля, Івана Навуменкі, вершы Рыгора Барадудзіна, Генадзя Бураўкіна, апавяданні Лідзіі Арабей. Многім землякам гэтыя кнігі аблегчылі жыццё, нагадалі родную старонку, і яны, як пісаў Уладзімір Клішэвіч, прачытаўшы апавяданні Міколы Лупскава, «нібы пабывалі ў родным лесе, убачылі яго дубы, сосны, алешнік, асінік, нават адчулі пах травы, ягад, грыбоў, чабору».

Дзіана ЧАРКАСАВА.

ДОМ ДЛЯ ЖАН-ЖАКА РУСО

Можна ўявіць сабе такі дзялаг паміж гісторыкам і турыстам, які вярнуўся з Беларэжскай пушчы.

Гісторык спытае, што чуваць аб доме Русо.

Турыст адкажа, што нічога, па зусім зразумелай прычыне: якое дачыненне вялікі француз меў да Беларэжы?

Тады гісторык спашлецца на цікавае супадзенне. Больш за сто год назад гэты выпадак разабрала і абвергла газета «Дзень», якую выпускаў у Маскве вядомы рускі пісьменнік Іван Аксакаў: «Жан-Жак Русо і Беларэжская пушча, дзіўнае супастаўленне... Якая сувязь можа быць паміж імем аўтара «Эміля» і Беларэжскай пушчай, адзіным месцам, дзе ў сучасны момант жывуць зубры? Але чытачы перастаюць здзіўляцца гэтаму, відаць, цікаваму супастаўленню назваў... калі з наступных радкоў... даведаюцца, якую важную ролю адыгрывала і павінна была адыграць Беларэжская пушча ў жыцці французскага філосафа XVIII стагоддзя».

Далей ідзе вытрымка з аднаго «гістарычнага сачынення» — кнігі, напісанай у трыццатых гадах мінулага стагоддзя М. Балінскім і Т. Ліпінскім. Першага можна лічыць нашым земляком — ён жыў у Вільні, добра ведаў літоўскія і беларускія мясціны. Дык вось, у сваіх пошуках гэты аўтар многі ўвагі ўдзялялі своеасаблівай асобе Антонія Тызенгауза, падскарбія літоўскага і гродзенскага старасты. Перш за ўсё яны адзначаюць яго карысную дзейнасць у Беларэжскай пушчы — тут ён абмежаваў паляванне, умацняў ахову.

Але галоўныя інтарэсы Тызенгауза накіроўваліся ў іншыя галіны. Па яго ініцыятыве ўзводзіліся фабрыкі, будаваліся школы, медыцынскае вучылішча, батанічны сад, тэатр. Неўзабаве агульны заняпад Польшчы спыніў гэтыя добрыя пачынанні. Захаваліся толькі дакументы, асобныя будынкі і традыцыі асветніцтва і культуры. Тут нельга не ўспомніць аб адным з самых арыгінальных праектаў Тызенгауза, звязаным з імем Жан-Жака Русо. Вядомы асветнік выказаў пажаданне перасяліцца з Парыжа кудынебудзь у ціхае месца. Да гэтага схілялі яго не толькі ўласныя філосафскія погляды, але і матэрыяльныя цяжкасці.

Фрыдрых II прапанаваў Русо свае ўладанні; англійскі кароль абяцаў яму пенсію; герцагіня Саксен-Годская клікала да сябе. У запрашэннях не было недахопу. Аднак Русо не спяшаўся з выбарам, разумеючы, што гасціннасць вяльмож аплачваецца стратай незалеж-

насці. У той або іншай ступені аб падобных фактах ведаў Тызенгауз. Ён вырашыў перамагчы сваіх магутных «канкурэнтаў» і выбраў іншы спосаб дзеяння. Весці перагаворы з філосафам было даручана віленскаму прэлату літаратуры К. Богушу.

Трэба сказаць, што якраз у гэты перыяд Русо займаўся вывучэннем Польшчы, знаёміўся з побытам народаў, што ўваходзілі ў яе склад, у тым ліку і з жыццём беларусаў. Гэта цікавасць была невыпадковай: ён рыхтаваў праект перабудовы краіны ў духу эпохі асветніцтва. Увагу Русо прыцягваў край над Нёманам, дзе ён марыў знайсці некранутую прыроду і людзей, верных сваім старадаўнім звычкам.

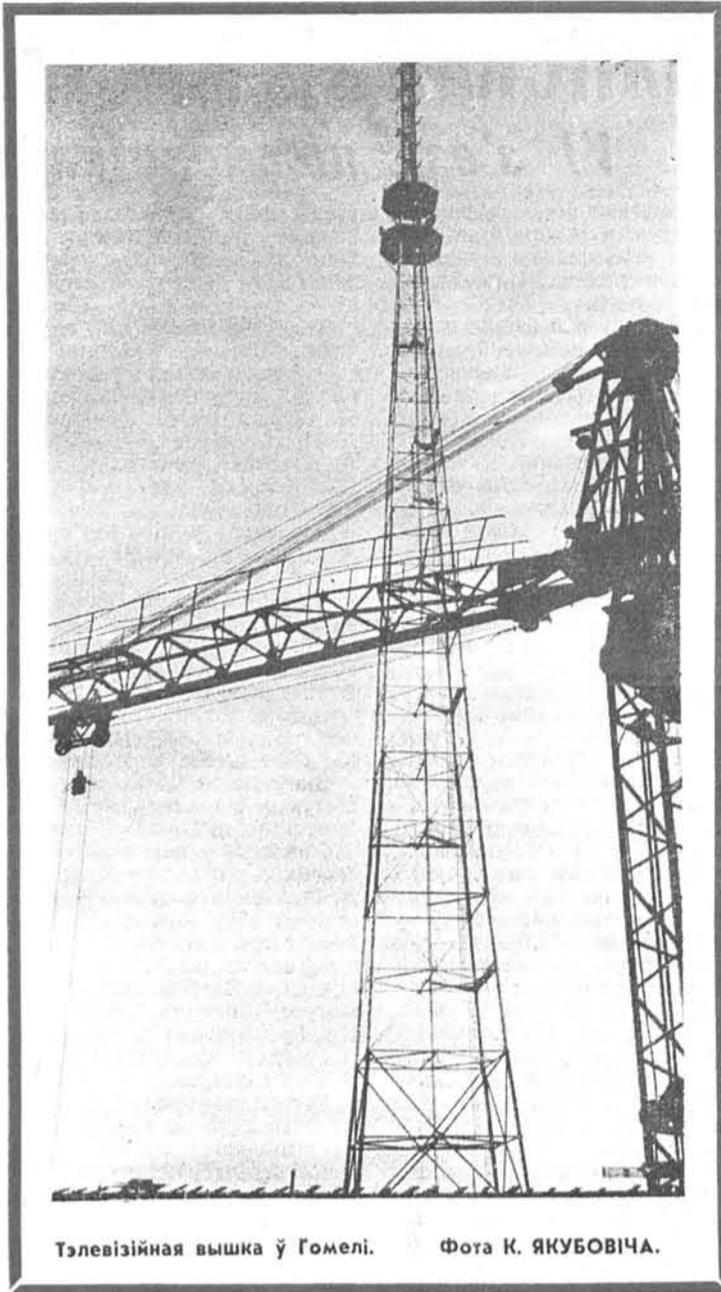
Калі Тызенгауз пачаў перагаворы, ён сустрэў прыхільны адносіны вядомага філосафа. Гутарка ішла аб тым, каб Русо пакінуў Францыю і назаўсёды перасяліўся ў Беларэжскую пушчу. Так, іменна ў пушчу, прыгажосць і выгоды якой ярка агісаваў Богуш. Калі Русо хоча парваць з цывілізацыяй, то ён не знойдзе лепшага прыстанішча, як гэтая зацісная мясціна на тэрыторыі Еўропы, дзе яшчэ блукаюць па лесе першабытныя зубры. Дарэчы, Тызенгауз не хацеў падвяргаць жаданага гасця нягодам. Ён абяцаў пабудаваць у Беларэжскай пушчы дом у адпаведнасці з планам, складзеным самім Русо, прадставіць усе зручнасці — слуг, экіпажы, не патрабуючы нічога ўзамен. Але для чаго гэта было патрэбна Тызенгаузу?

Няцяжка зразумець, што перезд у Беларэжскую пушчу выдатнага асветніка стаў бы незвычайнай падзеяй. «Зацісная мясціна» хутка ператварылася б у аб'ект увагі і паломніцтва вучоных, пісьменнікаў, мастакоў, знакамітых асоб і г. д. А гэта дапамагло б развіццю ўсяго краю, падтрымала б прэстыж Тызенгауза і ўмацавала б веру ў рэальнасць усіх яго пачынанняў. Русо згадзіўся.

Але дом усё ж не быў пабудаваны. Магчыма, перашкодзіла выпадковасць: ёсць версія, што Русо быў падмануты адным польскім авантурыстам і перастаў цікавіцца справамі гэтай краіны. Можна, на яго рахунак зрабілі ўплыў і іншыя абставіны...

Але з тых жа лясоў, куды толькі намячалася перасяленне Русо, быў пракладзены ў Парыж «сустрэчны маршрут» — туды выехаў малады Касцюшка. Такім чынам, Францыя, не страціўшы вялікага разбуральніка старога парадку, набыла і аднаго з удзельнікаў будучай рэвалюцыі.

Барыс КЛЕЙН.

Тэлевізійная вышка ў Гомелі.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

✂ АД БЕЛАВЕЖЫ ДА САХАЛІНА ✂

Экскурсія ў стары Віцебск

Экспазіцыя Віцебскага абласнога краязнаўчага музея папоўнілася турнікетам, які знаёміць наведвальнікаў са старым Віцебскам. Больш чым 50 экспанатаў расказваюць пра дарэвалюцыйныя будынкі, архітэктурныя помнікі Віцебска. Сярод іх прыцягвае ўвагу гарадская ратуша (1775 год), будынак былога акруговага суда, палац губернатара сярэдзіны XIX стагоддзя, Заднаўская вуліца, стары Ялагінскі раён і многія іншыя. Турнікет прысвечаны 1000-годдзю Віцебска.

Аймаконскія агуркі

Якуцкія — самае халоднае месца ў паўночным паўшар'і зямлі. Уся тэрыторыя рэспублікі ляжыць у зоне вечнай мерзлаты, і глеба за кароткае лета ледзь паспявае адтаіваць на паўтара-два метры. Развіццё земляробства тут можа паказацца неверагодным.

І ўсё ж палівады суролага краю вырошчваюць добрыя ўрадкі тэхнічных і гароднінных культур. Мінулай восенню, напрыклад, многія гаспадаркі Якуці сабралі больш за сто цэнтнераў бульбы з гектара. Брыгады Пятра Дзмітрыева і Кацярыны Наўгародавай з саўгаса імя Лёніна Мегіна-Канлагаскага раёна атрымалі з гектара агуркоў па 120 цэнтнераў, капусы — 515, памідораў — 400 і каранеплодаў — 145 цэнтнераў.

У рэспубліцы вырошчваюць гародніну на закрытым грунце. Ранняя вясной у цяплицах прыгараднай гаспадаркі Якуцка, у саўгасе «Новы» Мірнінскага раёна, у запалярным пасёлку Ніжнянску

вырошчваюць радыс, цыбулю, агуркі.

Работнікі цяпличнай гаспадаркі саўгаса «Дружба», які размешчаны на поўсе халаду ў Аймаконе, з квадратнага метра закрытага грунту збіраюць больш за дваццаць кілаграмаў агуркоў.

У новым пяцігоддзі ў Якуцкай АССР намечана пабудаваць некалькі цяпличных камбінатаў. Толькі ў прыгарадных саўгасах сталіцы рэспублікі плошча цяплиц і парнікоў складзе каля пяцідзесяці тысяч квадратных метраў.

Прыбылі «зайцамі»

У Ленінградзе з'явіўся... хамелеон. Ён прыбыў сюды з Гвінеі ў халадзільным трубе лайнера сярод банаў, сам прыкінуўшыся бананам. Як ні выкручвалася прытворам, пераафарбоўваючыся ў імгненне ва ўсе колеры вясёлкі, яго злавілі і даставілі ў заасад, які стаў адзіным у краіне ўладальнікам хамелеона.

Для звярка велічыней са звычайную яшчарку не існуе праблемы колеру. Побач з чырвоным фонам — ён чырвоны, на вогненным фоне — робіцца вогненным. Пасадзілі хамелеона на матроскую цяпличку, і сінія папяронныя палосы перасеклі белае цельца.

У Ленінградскім порце хамелеон — не першы заморскі «заяц».

гумар

Служачы — прыбіральшчыцы:

— Дзе пыл са стала? У мяне там былі запіены важныя тэлефоны.

Маці — падростаючай даччы: — Пі больш малака, і ў цябе заўсёды будзе прыгожы колер твару.

— Навошта мне штучныя сродкі? У мяне ёсць пудра і памада.

— Як ты мяркуеш правесці адпачынак?

— Ну, водпуск для мяне ніколі не з'яўляецца праблемай!

— Ды што ты кажаш?

— Шэф вырашае, калі я еду, жонка — куды.

— Мама, чаму Саламон быў самым мудрым чалавекам на свеце?

— Таму што ў яго было многа жонак, якія давалі яму добрыя парады.

Малады чалавек уваходзіць у трамвай, старанна жуоць галіку. Побач з ім сядзіць мілая старая жанчына, яна ўсім хасца, а праз дзесяць мінут гаворыць юнаку:

— Ведаеце, гэта вельмі прыемна, што вы так доўга са мной размаўляеце, але, нажаль, я глухая...

Да вядомага ўрача прыйшоў малады пісьменнік і заявіў:

— Я вырашыў перастаць пісаць і прысвячу сваё жыццё медыцыне. Я думаю, што так зраблю значна больш добрага людзям...

— Вы ўжо гэта зрабілі сваім рахунам, — згадзіўся ўрач.

Медзь аркестра.

Фотазюд А. ГЛІНСКАГА.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС: МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.

ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82, 33-03-15, 33-15-15, 39-87-92.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга
друкарня выдавецтва ЦР КП Беларусі.
Зак. № 579.